

Näissäkö se nyt on?

Ajatuksia Suomen matkailututkimusta koskevien raporttien pohjalta

*Timo Toivonen
Turun kauppakorkeakoulu*

Lyhyen ajanjakson sisällä on ilmestynyt kaksi Suomen matkailututkimusta koskevaa raporttia. Syyskuussa 2005 ilmestyi “Matkailualan verkostoyliopiston arviointityöryhmän raportti¹”. Arviointiryhmän puheenjohtajana toimi professori Pentti Yli-Jokipii ja jäsenenä Tarja Arajärvi, Kristiina Havas, Kauko Hämäläinen, Taina Laitinen, Tom Ylkänen ja Stephen Wanhill. Sihteerinä toimi Sami Moisio. Tuo raportti keskittyy enimmäkseen opetukseen, vaikka arviointiraportin johdannossa useaan kertaan korostetaan myös tutkimustyön arviointia esimerkiksi näin: “Edelleen arvioinnissa kiinnitetään huomiota MAVY:n (Matkailun verkostoyliopiston) käynnistämän tutkimustyön tieteelliseen laatuun... (Raportti, 4). Helmikuussa 2006 ilmestyi Mari Ahosen kirjoittama “Suomalainen matkailututkimus” alaotsikoltaan “Kartoitus Suomen matkailututkimuksen nykytilasta ja sen kehittämiseen liittyvistä näkemyksistä” (MEK A:148 2006). Raportit kiinnostivat kovasti tämän kirjoittajaa ja herättivät monia kysymyksiä ja kommentteja – ei vähiten siksi, että olin vuosina 1999-2001 MAVY:n tutkimusjohtaja.

Keskityn MAVY:n arviointiraportin osalta tutkimuksen arviointiin, vaikka arviointiraportissa siitä ei kovin montaa sivua olekaan. Perustelen tätä sillä, että yliopistossa tutkimus on asian ydintä ja ilman tutkimusta ei voi olla oikeaa yliopistollista opetusta. Snellmanin juhlavuoden (200 vuotta syntymästä) kunniaksi voi esittää hänen näkemyksensä koulun ja yliopiston erosta. Snellmanin mukaan koulussa opettaja opettaa ennen kaikkea muiden kuin itsensä tuottamaa tietoa. Yliopistossa opetuksen taas tulee perustua opettajan omaan tutkimukseen.

MAVY:n arviointiraportti

Tutkimuksen kansainvälinen laajuus

On heti alkuun sanottava, että MAVY:a koskeva arviointiraportti on yleisesti ottaen kirjoitettu melko pinnallisesti ja perustunee pitkälti MAVY:n itsensä tuottamaan tekstiin. Terävät konkreettiset kriittiset analyysit yleensä puuttuvat, siksi raportin jossain paikoin yllättävät kovat kommentit tuntuvat töksäytyksiltä. Yksi tällaisista on heti raportin alussa. Raportissa kirjoitetaan:

¹Jatkossa tähän viitataan yksinkertaisesti nimellä raportti.

Koulutuksen visioinnissa mainitaan lisäksi, että tulokaudella 2004-2006 verkostoyliopisto saattaa suomalaisen matkailututkimuksen tason ja laajuuden eurooppalaisen matkailututkimuksen kärkijoukkoon ja että verkostoyliopiston tarjontaa kehitetään kansainväliseksi opintokokonaaisuudeksi. (Raportti, 10)

Koulutuksen visiosta ryhmä tekee huomioita ja arvioiniryhmän kommentti tulee kurssiivilla ilman sen kummempia perusteluja:

Koulutuksen visio ei ohjaa tarpeeksi opetustoimintaa; tutkimuksen osalta visio on epärealistinen. (Raportti, 10)

Seurantaryhmän ulkomainen jäsen Stephen Wanhill kiinnittää huomiota siihen, että suomalaiset matkailututkijat eivät ole paljoa julkaisseet kansainvälisesti:

What is lacking here is some basic core funding to allow staff to undertake 'blue sky' research in the longer term. This may also be linked to the rather limited presence of Finnish academics in the tourism and hospitality journals. There are some 40 academic journals on the subject of tourism and nearly 30 dealing with hospitality issues, so the scope is there. (Raportti, 28)

On mielenkiintoista, että Wanhill ei halua selittää suomalaisten tutkijoiden “rajoitettua läsnäoloa” kokonaan MAVY:n tutkimusresurssien puutteella, vaan se ainoastaan “voi olla yhteydessä” (may also be linked). Raportin mukaan MAVY:n kaikkiaan kuudesta vakituisesta henkilöstä tutkimusta tekevät vain yliassistentti ja assistentti. Edellä olleen Wanhillin kommentin lisäksi raportissa on suositus: “Tiedeyhteisön koon kasvattamiseen siellä on selkeä tarve” (raportti, 16). Hyvä näin, mutta saattaa olla myös niin, että tiedeyhteisön koon kasvattamista kiireellisempi asia on tiedeyhteisön työnjaon muuttaminen. Voitaisiin ajatella, että jo nykyisilläkin henkilöstöresursseilla olisi mahdollista lisätä tutkimusresursseja. Nykyisin raportin mukaan esimerkiksi MAVY:n johtajan tehtävien ulkopuolelle rajataan aktiivitutkimus. Raportin mukaan:

Verkostoyliopiston johtajan tehtävänä on käynnistää tieteiden ja korkeakoulujen välisiä tutkimushankkeita eritoten sellaisista teemoista, joissa on tutkijakoulutuksellinen päämäärä ja jotka muutoin vahvistavat verkostoyliopiston opintojen ja tutkimuksen välistä kytettä. (Raportti, 14)

Kansainväliset yhteydet

MAVY:n arviointiraportissa kiitellään MAVY:n kansainvälisiä yhteyksiä. Niistä todetaan näin:

- *Verkostoyliopiston kansainväliset kontaktit ja suhteet on järjestetty hyvin ja ne vaikuttavat toimivilta. Verkoston vierailijat ovat olleet kansainvälistä huipputasoa.*
- *Perusvoimavaroihin suhteutettuna verkoston kansainvälinen tunnettavuus on suorastaan erinomainen. Tästä on osoituksena esimerkiksi Savonlinnassa järjestetty Kansainvälisen matkailuakatemian kokous. (Raportti, 20)*

Kansainvälisiä kontakteja MAVY:lla on toki ollut paljon, ja monet vierailijoista ovat olleet matkailututkimuksen kansainvälisesti aktiivisesti liikkuvia “tähtiä”. Kuitenkin kriittisempi tarkastelu olisi ehkä paljastanut, että nämä kontaktit ovat olleet yleensä hyvin yksipuolisia. Esimerkiksi yllä mainitussa Kansainvälisen matkailuakatemian kokouksessa MAVY oli vain sponsori, sillä suomalaiset tutkijat eivät saaneet esittää mitään, eivätkä saaneet edes papereita akatemian jäsenten alustuksista. Toinen esimerkki olkoon vuonna 2000 järjestetty kansainvälinen ATLAS- järjestön kongressi. (Miksi muuten tästä ei ole raportissa mainintaa?) Siellä toki saivat tieteellisen avoimuuden ja tasa-arvon periaatteen mukaisesti esittää paperin kaikki ne, joiden abstrakti oli hyväksytty.

Kokoukseen oli kutsuttu myös MAVY:n täysin kustantamina edellä viitattuja kansainvälisiä “tähtiä” keynote –puhujiksi. Kongressin jälkeen ryhdyttiin toimitamaan kongressin esitelmistä kirjaa, joka sitten ilmestyikin alkuvuodesta 2001 (Toivonen & Honkanen). Kongressissa esiintyneeltä tavalliselta tutkijarahvaalta saatiin papereita kiitettävästi mutta keneltään keynote -puhujalta ei tullut edes tiivistelmää. Tai tarkemmin: yksi keynote –puhujista kuitenkin ilmoitti lähettäneensä jotain, mutta ikinä me emme saaneet mitään. Mihin lie tavara hukunut? Jotkut kaikkein aktiivisimmin MAVY:n vieraanvaraisuudesta nauttineet henkilöt ovat kyllä tehneet MAVY:a maailmalla tunnetuksi. Mutta eri asia on, ovatko tähdet inspiroineet tutkimusta ja onko näiden kanssa päästy aidosti yhteistoimintaan kuten tutkijavaihtoon ja yhteisiin tutkimusprojekteihin? Voisi myös heittää kysymyksen siitä, miten monta tieteenalaa nämä kontaktit ovat edustaneet, kun arviointiraportin viitekehyksessä nostetaan kysymykseksi mahdollinen epätasapaino, yksittäisten tieteenalojen dominanssi (Raportti, 7).

Tietopalvelu

Yksi MAVY:n keskeisiä ideoita on ollut Matkailuopetuksen ja -tutkimuksen tietopalvelu (nyk. Matkailualan tietokeskus), jonka piti laajojen kokoelmiensa ja tiedonhaun turvin tyydyttää niin tutkijoiden, opettajien, opiskelijoiden kuin

yrittäjienkin tiedontarpeet. Arviointiraportti ei ota tietopalveluun mitään varsinaista kantaa mutta toteaa:

Savonlinnan kampuksella sijaitsevasta Matkailualan tietokeskuksesta on tullut samalla kansallinen matkailualan tutkimuskirjasto, ja se on saanut World Tourism Organisationin myöntämän Depository Library -statuksen. Tästä syystä MAVY:n kirjastosta on saatavilla WTO:n kaikki ilmestyvät julkaisut. (Raportti, 8)

World Tourism Organisationin (WTO) internetsivuilta ei käy mainitusta statuksesta selvästi ilmi muuta kuin se, että statuksen saamisen edellytyksenä on ostaa kaikki WTO:n julkaisut. Statuksen tarkkaa hintaa ei siis voi tietää etukäteen. Pääsääntöisesti yksi kirjasto maailman kaikista maista on saanut statuksen (Albania, Angola, Antigua & Barbuda...). Kyseessä siis tuskin on kirjaston toimintaan ja merkitykseen liittyvä status. Huomautus ei tarkoita sitä, että haluaisin kritisoida tietokeskuksen toimintaa. Päinvastoin, omani ja muilta kuulemieni mielipiteiden perusteella Matkailualan tietokeskuksen palvelu on ollut erinomaista.

Mutta arviointiryhmältä olisi voinut odottaa tietopalvelun toiminnan kehityksestä syvällisempää tarkastelua. Kirjaston toiminnan huippuvuosi oli 2003, jonka loppuun mennessä hankevaihe päättyi, ja rahat piti kuluttaa loppuun kuten hankkeissa yleensä. Mutta jo seuraavana vuonna toiminta meni alaspäin, ja trendi jatkui edelleen vuonna 2005. Viimeksi mainitusta vuodesta toki ei arviointiryhmä olisi raporttia laatiessaan voinut tarkkaan tietää. Joka tapauksessa Suomen tieteellisten kirjastojen yhteistilaston mukaan tilanne on se, että vuonna 2005 uusia kirjoja hankittiin 255, kun vielä vuonna 2003 luku oli 748, kausijulkaisuja tuli 37, kun 2003 niitä tuli 50, lainoja annettiin 1 856, kun kahta vuotta aiemmin luku oli vielä 2 376 jne. Osaselitys laskeviin lukuihin on varmaan elektronisten tietokantojen lisääntyminen, mutta selittääkö se koko asian? Entä selittääkö se, että tietopalvelun henkilömäärä on supistunut yhteen? Joka tapauksessa eräänlaiseen matkailualan keskuskirjaston asemaan pyrkineen MAVY:n kirjasto- ja tietopalvelun toiminnan supistumiseen olisi raportissa pitänyt kiinnittää huomiota.

Kartoitus Suomen matkailututkimuksen nykytilasta

Ahosen raportin ehdottomasti positiivisin puoli on se, että perustuu lukuisten matkailualan opettajien ja tutkijoiden kuin myös matkailuelinkeinon edustajien niin vapaamuotoisiin ja formaaleihin haastatteluihin ja kyselyihin. Sen sijaan MAVY:n raportin yhteydessä ei käy ilmi, keitä kaikkia on haastateltu, mutta ilmeisesti joukko on ollut hyvin suppea. Ahosen raportista käy myös varsin

suorapuheisesti ilmi, että Suomen suppeassa matkailututkimuksessa on siinäkin erilaisia kyräileviä kuppikuntia. Voisi myös hieman lievemmin sanoa, että vaikka matkailututkijoita Suomessa on vähän, niin he eivät tunne toisiaan. Esimerkiksi, vaikka kansainvälinen julkaiseminen suomalaisten matkailututkijoiden keskuudessa on siis ollut vielä melko harvinaista, on Suomessa kansainvälisesti julkaisseita tutkijoita, joita luultavasti vain harvat esimerkiksi MAVY:n ja Suomen matkailututkimuksen seuran piireissä tuntevat. Kuka tuntee esimerkiksi Anni Huhtalan, joka on äskettäin julkaissut (2004) *Journal of Leisure Research* -lehdessä artikkelin, tai Timo Tohmon, joka on niin ikään äskettäin julkaissut (2005) artikkelin *Tourism Economics* -lehdessä?

Mutta runsauden lisäksi Ahosen raportti on myös melko fragmentaarinen. Siihen on ikään kuin tasa-arvoisesti kirjattu kaikki mahdolliset mielipiteet. Raportissa ei ole esimerkiksi pohdittu sitä, tunteeko suomalaisesta matkailututkimuksesta mielipiteen lausunut henkilö ollenkaan suomalaista matkailututkimusta.

Matkailututkimuksen suuntautuneisuus

Silmiinpistävää on, että kummassakaan raportissa ei ole minkäänlaista sisällöllistä analyysia siitä, minkälaista matkailututkimusta Suomessa on tehty ja miten se suhtautuu kansainväliseen tutkimukseen. Haluan viedä asiaa alustavasti eteenpäin, ja siksi kävin läpi seuraavien viiden kansainvälisen matkailututkimuslehden artikkelit sekä viimeisen numeron (2.5.2006 mennessä ilmestyneet) että viiden vuoden takaisen ykkösnumeron (2001) osalta. Lehdet olivat: *Annals of Tourism Research*, *Journal of Travel Research*, *Tourism Management*, *Journal of Sustainable Tourism* ja *Tourism Economics*. Näistä kolme ensimmäistä ovat melko tuoreen rankingin mukaan arvostukseltaan ehdottomilla kärkisijoilla niin USA:ssa kuin muualla. Kaksi viimeksi mainittua ovat keskittyneet johonkin matkailututkimuksen osa-alueeseen ja nekin ovat vähintään kahdenkymmenen parhaan joukossa sekä USA:ssa kuin muualla (Pechlander & al. 2004, 331).

Mukaan otin vain varsinaiset tieteelliset artikkelit. Niitä oli 98. Artikkelien luokittelu ei ollut helppoa. Esimerkiksi jos kestävään kehitykseen luetaan sekä kestävä ympäristöllinen, sosiaalinen että taloudellinen kehitys, pitäisi suurin osa taloutta käsittelevistä artikkeleista luokitella kestävään kehitykseen. Tulkit-sin kuitenkin kestävään kehityksen kapeasti ja luokittelin siihen kategoriaan ainoastaan ne artikkelit, joissa käsitellään ympäristökysymyksiä. Pysin luokittelemaan artikkelit myös niin, että tuloksia voitaisiin verrata Saarisen (2003) Suomen maantieteellisten aikakausjulkaisujen sisältöä koskevan artikkelin tuloksiin. Luokittelukategoria ”muu” sisälsi sellaisia asioita kuin esimerkiksi ”gender”, eettiset kysymykset, informaatioteknologia ja historia. Muiden

kategorioiden nimet puhunevat itse puolestaan (taulukko 1). Vaikka vertailukohteena on pelkästään maantiede, on vertailu Saarisen käyttämään luokitteluun kuitenkin perusteltua siksi, että kuten Saarinen toteaa, “maantieteellä on edelleen keskeinen asema suomalaisessa turismitutkimuksessa” (vaikka Saarinen epäileekin tämän aseman pysyvyyttä (225)). Olisi kuitenkin suotavaa, että joku voisi tulevaisuudessa kaivaa esiin kaikki mahdolliset tieteenalat ja julkaisusarjat, joissa matkailututkimusta maassamme esiintyy.

	Annals	Tourism M	Journal of T	Journal of S	Tourism E	yhteensä
aluekehitys ja talous	3	2	2	3	8	18
markkinointi ja suunnittelu	4	5	6	0	1	16
motivaatio ja kohteen valinta	5	5	2	1	3	16
kestävä kehitys	4	0	0	11	0	15
teoria ja käsitteet	3	2	1	0	0	6
metodologia	2	5	1	0	3	11
muu	5	4	4	2	1	16
	26	23	16	17	16	98

Taulukko 1. Matkailun tieteellisissä aikakauslehdissä julkaistut artikkelit (kpl)

Jos vertaillaan *Annals of Tourism Researchia*, *Tourism Managementia* ja *Journal of Travel Researchia*, niin havaitaan, että kaikki kolme ovat yleislehtiä, joiden artikkelit jakaantuvat melko tasan ja samalla lailla tässä käytettyihin kategorioihin. Kestävä kehitys on selvä poikkeus, sillä kahdessa viimeksi mainitussa ei ollut yllättäen tätä asiaa koskevia artikkeleja. Tämäkin on kyllä luokittelukysymys, sillä jos esimerkiksi kysytään matkakohteen valintaa, ympäristö on tavallisesti yksi vaihtoehto. Sen sijaan kestävä kehitys tulee voimakkaasti ja odotetusti esiin *Journal of Sustainable Tourism* –lehdessä kuten myös talous puolestaan *Tourism Economics* –lehdessä. On huomattava, että kummassakin lehdessä on kuitenkin artikkeleja, jotka eivät tarkasti istu lehden pääteemaan. Esimerkiksi artikkelin “Tourism Growth, National Development and Regional Inequality” (*Journal of Sustainable Tourism* (2001) luokittelin aluekehitykseen ja talouteen, vaikka ympäristöön artikkelissa kiinnitettiin myös huomiota.

Viidessä vuodessa ei kovin suuria muutoksia kansainvälisten lehtien aihepiireissä ole tapahtunut. Kuitenkin turistimotivaatio ja matkakohteet sekä kestävä kehitys esiintyvät vuonna 2006 useammin kuin 2001, kun taas talous näyttää aihepiirinä hieman menettäneen suosiotaan. Jos vertailemme jakaumia Saarisen jakaumiin vuosilta 1990–2002 (taulukko 2), tulee esiin jokseenkin odotetunlainen tulos. Suomalaisissa maantieteen aikakausjulkaisuissa on enemmän matkailun aluekehitykseen ja (alue)talouteen kohdistuvia artikkeleja kuin vertailtavana olleissa kansainvälisissä lehdissä, koska kyse oli nimenomaan maantieteestä. Sen sijaan teoria- ja metodiartikkelien puutteelle suomalaisissa aikakauslehdissä ei ole itsestään selvää selitystä. Heijastaako se jotain suomalaisen

matkailututkimuksen intellektuaalisista puutteista vai pelkästään siitä, että oli kyse suhteellisen harvoista artikkeleista ja yhdestä tieteenalasta?

	2001	2006	yhteensä		Saarinen1990-02
	%	%	%	kpl	%
aluekehitys ja talous	23	15	18	18	40
markkinointi ja suunnittelu	19	15	16	16	20
motivaatio ja kohteet	9	22	16	16	13
kestävä kehitys	12	18	15	15	13
teoria ja käsitteet	7	6	6	6	7
metodologia	14	9	11	11	0
muu	16	16	16	16	7
	100	101	100	98	100

Taulukko 2. Matkailun tieteellisissä aikakauslehdissä julkaistut artikkelit sekä Saarisen (2003) tulokset Suomen maantieteellisten aikakausjulkaisujen artikkeleista.

Mari Ahonen kiinnittää haastattelu- ja kyselytietojensa perusteella “Matkailun nykytila -raportissaan” huomiota siihen, että eri kulttuurien tuntemus ei matkailututkimuksen piirissä ole Suomessa riittävä. Näin saattaa olla, mutta jos asiaa olisi tarkasteltu myös edellä mainittujen kansainvälisten matkailututkimus -julkaisujen aihepiireihin verraten, niin olisiko löytynyt muita puutteita? Olisiko niin, että sitä, mitä alan johtavissa lehdissä julkaistaan, ei meillä kovin laajalti edes seurata? Oman kokemukseni (“näppituntuman”) mukaan ainakin vielä 2000-luvun alussa MAVY: on tulleet opinnäytetyöt eivät aihepiireiltään jakaantuneet ollenkaan samoin kuin edellä läpikäytyt artikkelit, ja niissä oli kovin vähän viittauksia edellä mainittuihin ja tai muihin kansainvälisesti arvostettuihin matkailututkimusjulkaisuihin. Tällaisten viittausten puuttuminen kertoo tietysti myös ohjaajien suuntautumisesta.

Hypoteesini onkin se, että Suomen matkailututkimuksessa on tieteidenvälisyyden suhteen paljon puutteita. Tiedetään jotain vain omasta tieteenalasta ja lähestymistavasta eikä olla kiinnostuneita tietämään, mitä muiden tieteenalojen ja lähestymistapojen harrastajat tekevät. Vähäistä integraatiota matkailututkimukseen kuvanee myös se, että MAVY:n johtoryhmästä eli eri jäsenyliopistojen edustajista selvä enemmistö ei kuulu Suomen matkailututkimuksen seuraan ja MAVY:n opettajien kohdalla saattaa olla samansuuntainen tilanne? Eri kysymys kuitenkin on, missä määrin oman tradition vankka tuntemus ja seuraaminen, missä määrin taas tieteidenvälisyys, antaa parhaan tuloksen. Täydellinen tieteidenvälisyys saattaa sekin johtaa johonkin sellaiseen puuroon, joka ei oikein enää maistu miltään.

Jollakin lailla huolta matkailututkimuksen suuntautuneisuudesta MAVY:n arviointiraportissa kuvanee kuitenkin seuraava lause:

Tavoitteeksi tulisi jatkossa asettaa, että tulevaisuudessa nykyistä suurempi osa opiskelijoista olisi liiketalous- taikka taloustieteistä sekä mahdollisuuksien mukaan myös taideaineista. (Raportti, 17)

Lopuksi

Nämä kaksi raporttia siis kartoittavat suomalaisen matkailututkimuksen tilaa vasta hyvin alustavasti. Ahosen raportista tuleekin esille laaja mielipiteiden kirjo, mutta mielipiteiden punninta ja määrälliset yhteenvedot puuttuvat. MAVY:n arviointiraportissa häiritsevät ennen kaikkea monet Stetson-menetelmällä (hatusta vetäen) annetut suositukset. Esimerkiksi yksi tutkimuksen kehittämistä koskeva suositus kuuluu: *“Tutkimuksessa ja kehitystoiminnassa on kiinnitettävä huomiota ammattikorkeakouluyhteyksien vahvistamiseen”* (raportti, 16). On kuitenkin varmasti monia, jotka eivät näe tuossa perustaa. Henkilökohtaiset kontaktit ovat tietysti eri asia. Toisaalta lienee niin, että MAVY:n arviointityöryhmän raportti ei ole sen pintapuolisempi kuin muutaakaan vastaavat yliopistojen nykyiset arviointiraportit. Mutta voi väittää, raporttiin olisi ollut helppo saada syvyyttä esimerkiksi joitakin MAVY:a hieman pintaa syvemmillä tuntevia ihmisiä haastatteleamalla.

Joka tapauksessa tarvittaisiin systemaattinen tutkimus suomalaisen matkailututkimuksen volyymin, aihepiireistä, tieteenaloista ja kansainvälisyydestä ja ennen kaikkea metodeista pitkäaikais- että poikittaisleikkauksen perspektiivistä. Arvio tutkimuksen tasosta on jo vaikeampi asia, mutta senkin selvittämiseen olisi pyrittävä. Tällaisten tutkimusten ja selvitysten jälkeen meillä olisi vankka pohja matkailututkimukseen liittyvälle tiedepoliittiselle keskustelulle.

Kirjoitus perustuu Suomen matkailututkimuksen seuran puheenjohtajan vuosikokouksesitelmään 3.3.2006 HELIA -ammattikorkeakoulussa Helsingissä

Kirjallisuus

- Ahonen, M. (2006). Suomalainen matkailututkimus. Kartoitus Suomen matkailututkimuksen nykytilasta ja sen kehittämiseen liittyvistä näkemyksistä. MEK A:148 2006.
Annals of Tourism Research (2001) 28: 1 ja (2006) 33: 2.
Matkailualan verkostoyliopiston arviointityöryhmän raportti (2005). Muistio Opetusministeriö
Huhtala, A. (2004). What Price Recreation in Finland? - A Contingent Valuation Study of Non-Market Benefits of Public Outdoor Recreation Areas. Journal of Leisure Research 36, 1: 23-44).

- Journal of Sustainable Tourism (2003) 11: 4 ja (2006) 14: 2.
Journal of Travel Research (2001) 39: 3 ja (2006) 44: 4.
Pechlander, H., Zehrer, A., Matzler, K. & Abfalter, D. (2004) A Ranking of International Tourism and Hospitality Journals. Journal of Travel Research 42: 4, 328—332.
Saarinen, J. 2003. Commentary: tourism and recreation as subjects of research in Finnish geographical journals. Tourism Geographies 5, 2: 220-227.
Tohmo, T. (2005). Economic impacts of cultural events on local economies: an input-output analysis of the Kaustinen Folk Music Festival. Tourism Economics 11, 3: 431-451.
Toivonen, T. & Honkanen, A. (eds.) (2001) North-South: Contrasts and Connections in Global Tourism. Proceedings of the 7th ATLAS International Conference. Joensuu.
Tourism Economics (2001) 7: 1 ja (2006) 12: 1
Tourism Management (2001) 22: 1 ja (2006) 27: 2.